

15/94

Kontrolní závěr z kontroly využití finančních prostředků poskytnutých v roce 1993 z Fondu národního majetku ČR a státního rozpočtu Českomoravské záruční a rozvojové bance na podporu podnikání

Kolegium Úřadu zařadilo tuto kontrolní akci do plánu kontrolní činnosti pod číslem 15/94.

Cílem kontroly bylo prověřit využití poskytnutých finančních prostředků Českomoravské záruční a rozvojové bance, a.s., Praha (dále jen "ČMZRB") na podporu malého a středního podnikání v roce 1993.

Kontrola byla provedena skupinou kontrolujících Odboru hospodářské politiky NKÚ a skupinami kontrolujících z Oblastních odborů NKÚ v Kutné Hoře, Mostě, Hradci Králové, Brně a Ostravě u ČMZRB s využitím poboček Praha, Brno, Ostrava a u vybraných podnikatelských subjektů (dále jen "klient"), které obdržely státní podporu prostřednictvím ČMZRB.

Námítky ke kontrolnímu protokolu a odvolání proti rozhodnutí o námítkách podala ČMZRB. Námítky byly vypořádány rozhodnutím vedoucího skupiny kontrolujících, odvolání proti rozhodnutí o námítkách usnesením senátu Úřadu č. 15/94/55.

S e n á t Ú ř a d u (ve složení JUDr. František Bárta - předseda, Ing. Zdeněk Smělík, Ing. Ladislav Zeman a Ing. Zdeněk Rodr - členové) na svém zasedání dne 8. 11. 1994

s c h v á l i l usnesením č. 15/94/56
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Oblast podpory rozvoje malého a středního podnikání byla v roce 1993 upravena:

- zákonem ČNR č. 299/1992 Sb., o státní podpoře malého a středního podnikání, který vymezuje účast státu na podpoře, stanoví zásady pro poskytování programových podpor podnikání, obsah programů a základní druhy podpor;
- § 5 odst. 2 zákona č. 10/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1993, v němž je stanoveno, že
"Fond národního majetku České republiky mimořádně poskytne v roce 1993 na podporu podnikání Českomoravské záruční a rozvojové bance, a.s., 1 000 000 000 Kčs ...";
- usnesením vlády České republiky ze dne 10. března 1993 č. 111, o státní politice podpory malého a středního podnikání v roce 1993 (dále jen "usnesení vlády č. 111"). V bodě II/1. vláda ČR schvaluje pro rok 1993 tyto typy programů: START, ROZVOJ, REGION, AESKULAP, KONZULT, REGENERAČE PAMÁTEK. V příloze č. 1 tohoto usnesení je u jednotlivých typů programů stanoven předmět a účel podpory, podmínky přístupu k programu, druhy podpor, účast v dalších programech, doba trvání programu a organizační zabezpečení. Tímto usnesením vláda ČR rovněž ukončila platnost programů ve znění roku 1992;

- usnesením vlády ČR ze dne 22. 12. 1993 č. 728, kterým schválila použití úspory rozpočtových prostředků z kapitoly Ministerstva hospodářství (dále jen "MH") na rok 1993 ve výši 108 mil. Kč na realizaci státních programů podpory malého a středního podnikání.

Ministerstvo financí upřesnilo použití těchto prostředků na podporu projektů k řešení problematiky nezaměstnanosti a rozvoje regionů dopisem č. j. 716651/93-21 ze dne 4. 1. 1994.

Kontrola byla zaměřena na:

- I. Zdroje finančních prostředků, plnění účelovosti a průkaznost evidence jejich použití
- II. Schvalování a realizaci programových podpor

* * *

I. Zdroje finančních prostředků, plnění účelovosti a průkaznost evidence jejich použití

1. V souladu s odst. 2 § 5 zákona č. 10/1993 Sb., o státním rozpočtu na rok 1993, uzavřel Fond národního majetku ČR (dále jen "FNM ČR") s ČMZRB Dohodu o poskytnutí finančních prostředků ve výši 1 miliardy Kč. V jejím článku II je uvedeno, že FNM ČR bezvýhradně souhlasí s jejich využitím na podporu podnikání ve smyslu smlouvy, která bude uzavřena mezi MH a ČMZRB. Dne 1. 4. 1993 byla pak mezi MH a ČMZRB uzavřena "Dohoda o realizaci programů podpory malého a středního podnikání v České republice v roce 1993". Znění článku II a zejména přílohy č. 1 dohody je identické se zněním podmínek schválených vládou na podporu malého a středního podnikání.

Postupným převodem finančních prostředků dle uvedených dohod ve výši 1 miliardy Kč a na základě usnesení vlády č. 728 dosáhla částka uvolněných prostředků pro ČMZRB na programové podpory roku 1993 celkem 1108 mil. Kč.

Dalším zdrojem pro programové podpory roku 1993 byly výnosy z úroků termínovaných vkladů, na něž ČMZRB ukládá prostředky smluvně vázané pro budoucí platby na programové podpory. Podle vyhodnocení čerpání a použití finančních prostředků předaného jako podklad zprávy pro jednání vlády ČR uvádí ČMZRB částku použitelných výnosů po odečtení daně z příjmu na rok 1993 ve výši 90,8 mil. Kč. Disponibilní zdroj finančních prostředků na programové podpory malého a středního podnikání na rok 1993 tak činil 1 198,8 mil. Kč.

Z kontroly dokladů o použití finančních prostředků bylo zjištěno, že ČMZRB:

- použila v průběhu 1. čtvrtletí roku 1993 část těchto prostředků na úhradu programů roku 1992 ve výši 132,2 mil. Kč,
- uskutečnila v době od 4. 1. 1993 do 31. 12. 1993 platby na účet klienta v 63 případech ve výši 4,663 mil. Kč na typ programu GARANT, který není schváleným programem podpory v roce 1993,
- dne 4. 10. 1993 odčerpala z účtu č. 29001 - cenové zvýhodnění částku 80 mil. Kč. Odčerpání této částky ve prospěch programů STRUKTURÁLNÍ ROZVOJ, PODPORA REGIONU a PODPORA POHRANIČÍ nelze vykázat do limitu čerpání programových podpor roku 1993,
- dne 4. 6. a 4. 10. 1993 odčerpala z účtu č. 29001 celkem 30 mil. Kč na účet č. 48001 "MHPR - podpora měření a regulace", který není podporovaným programem roku 1993 a je samostatně financován z jiných zdrojů.

Čerpáním výše uvedených částek ze zdrojů roku 1993 došlo k porušení § 5 odst. 2 zákona č. 10/1993 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 1993, a bodu II/1. usnesení vlády č. 111.

2. Na finanční prostředky uvolněné pro ČMZRB na rok 1993 na podporu malého a středního podnikání z FNM ČR nebyl uplatněn režim kontroly a ročního účetního vypořádání ve smyslu zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky, a vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření se státními prostředky. Tento režim nebyl Ministerstvem financí uplatněn ani v případě uvolnění 108 mil. Kč z úspory státního rozpočtu na rok 1993.

Jediným oficiálním souhrnným dokladem o využití těchto prostředků roku 1993 je "Roční vyhodnocení" ČMZRB pro MH a vládu ČR č. j. 405/94 ze dne 16. 3. 1994, jež však nemá charakter účetního dokladu. Toto vyhodnocení uvádí zdroje a jejich čerpání v roce 1993 ve výši 1 066,6 mil. Kč. Naproti tomu rozklad čerpání finančních prostředků zpracovaný ekonomickým odborem ČMZRB na vyžádání kontrolujících uvádí celkové použití prostředků roku 1993 ve výši 1 108 mil. Kč.

Současný účetní systém evidence prostředků na podporu malého a středního podnikání zavedený v ČMZRB slučuje obchodní případy a účty tzv. "starého bloku" (rok 1992) a "nového bloku" (rok 1993). Tato syntéza je patrná zejména u účtu č. 29001 "cenového zvýhodnění", na kterém jsou soustředěny společně prostředky podpor roků 1992 a 1993, výnosy z termínovaných vkladů roků 1992 a 1993 a pod., přičemž účet 29001 ani adekvátní účelový účet nebyl v roce 1992 zaveden. Identifikace původního zdroje prostředků při čerpání z tohoto účtu není v jednotlivých případech možná.

Tento způsob účtování není v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je uvedeno, že: "*Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.*"

II. Schvalování a realizace programových podpor

Kontroly byly podrobeny náhodně vybrané obchodní případy přijímané, posuzované a doporučené k realizaci jednotlivými pobočkami ČMZRB v rámci jim stanovených pověření a pravomocí. Kontrola byla zaměřena na dodržování stanovených postupů a pravidel, dokumentační úplnost a průkaznost a způsob sledování realizovaných programových podpor. Zároveň byla rovněž náhodným výběrem kontrolována správnost použití podpor u podnikatelů a postup realizace programů v územních lokalitách zejména v těch, kde nemá ČMZRB pobočku nebo které jsou z ekonomických důvodů zájmovými.

Z této části provedené kontroly vyplynulo, že postup ČMZRB byl v některých kontrolovaných případech v rozporu s podmínkami stanovenými pro poskytování programových podpor schválených pro rok 1993 usnesením vlády č. 111, a to tím, že:

- schválila a zařadila do realizace programových podpor některé projekty (obchodní případy), které nesplňovaly schválená a vyhlášená kritéria nebo byly svým zaměřením a účelem jmenovitě z okruhu programových podpor vyloučeny. Tím došlo k neoprávněnému čerpání finančních prostředků státu na takového programy;
- ani vůči klientům (příjemcům) programových podpor nepostupovala dostatečně důsledně. Vyplácela programové podpory i v případě vážného porušení uzavřených smluv nebo nedodržení sjednaných závazků ze strany klienta;
- nevyvodila vůči takovýmto klientům sankce ani smluvní vztah neukončila. Vyplacené podpory zpět nevybíhala, přestože jí takovýto postup ustanovení podmínek v usnesení vlády č. 111 u všech vyhlášených programů ukládá a ustanovení § 351 odst. 2 zákona č. 513/91 Sb. (Obchodní zákoník) umožňuje.

Mimo vlivy subjektivního přístupu a nedodržení kritériálních ustanovení odpovědnými pracovníky ČMZRB jsou zjištěné nedostatky i důsledkem toho, že vnitřní kontrola správnosti postupu při přijímání a schvalování programových podpor byla pracovníky ČMZRB realizována omezeně, přestože jim tuto povinnost ukládá vnitrobankovní norma k zabezpečení kontrolní činnosti ČMZRB včetně dodatku o tzv. kontrole na místě.

Stručná charakteristika a výčet základních nedostatků u některých kontrolovaných obchodních případů:

(Pozn.: S ohledem na bankovní tajemství ve smyslu § 38 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, nejsou uváděna evidenční čísla ČMZRB, ale pomocné označení KV 1 až KV 27.)

Obchodní případ KV 1
Výše státní podpory – 537 581 Kč

Klient nesplnil termín zahájení provozu a vytvoření pracovních míst. Informace poskytoval ČMZRB opožděně a neúplně. Klient nezřídil u Katastrálního úřadu Brno zástavní právo na nemovitosti pro ČMZRB. Pobočka nevyvodila důsledky z neplnění smluv ze strany klienta a poskytuje programové podpory.

Obchodní případ KV 2
Výše státní podpory – 650 843 Kč

Mezi klientem a bankou byly uzavřeny smlouvy na úhradu úroku v programu START a záruky za bankovní úvěr v programu GARANT. Kombinace těchto programů není přípustná, program GARANT není vládou schválenou programovou podporou na rok 1993. Zvýhodněná záruka neměla být poskytnuta, závazková odměna neměla být ze státních prostředků přiznána. Navíc poskytnutá podpora ve vztahu k účelu a výši úvěru nesplňuje kritéria programu GARANT.

Obchodní případ KV 3 a KV 4
Výše státní podpory – 1 255 219 Kč

Těmito obchodními případy byla poskytnuta podpora ze státních prostředků roku 1993 na účelové shodný podnikatelský záměr v kombinaci programů START a ROZVOJ.

Tuto kombinaci podmínky přílohy usnesení vlády č. 111 nepřipouští.

Obchodní případ KV 5
Výše státní podpory – 4 110 984 Kč

ČMZRB poskytuje sjednané podpory přesto, že klient neplní sjednané podmínky (opožděná platba, nezajištěné zástavní právo nemovitosti pro ČMZRB). Klient neposkytuje informace ČMZRB v termínu a nepředložil výsledovku a rozvahu přes její upozornění. Sjednaná podpora je přesto poskytována.

Obchodní případ KV 6
Výše státní podpory – 494 954 Kč

Klient v době od září 1993 do května 1994 neplnil podmínky vůči úvěrující bance, a tím i vůči ČMZRB, která i v době neplnění poskytovala příspěvky.

Obchodní případ KV 7
Výše státní podpory – 1 400 084 Kč

Klient neplní smlouvu, dosud neuzavřel zástavní právo na nemovitosti pro ČMZRB. Podpory jsou přesto poskytovány.

Obchodní případ KV 8
Výše státní podpory – 409 972 Kč

Smlouva o poskytnutí programové podpory je sjednána na projekt, který neodpovídá podmínkám programu START. Záměr projektu je vybudovat prostory pro jejich pronájem čili činnost, na kterou se programové podpory nevztahují. Je v rozporu s podmínkami schválenými usnesením vlády č. 111.

Dokumentace tohoto obchodního případu má i nedostatky ve vztahu k vnitřním metodickým normám ČMZRB.

Obchodní případ KV 9
Výše státní podpory – 227 683 Kč

Smlouva o poskytnutí programové podpory je sjednána na projekt, který neodpovídá podmínkám pro poskytnutí podpory (vybudování a provozování MINIBARU - HERNY). Podporu takového činnosti usnesení vlády č. 111 ani dohoda MH - ČMZRB jmenovitě nepřipouští.

Obchodní případ KV 10 a KV 11
Výše státní podpory – 1 932 230 Kč

Klient uzavřel na jeden projekt smlouvu o poskytnutí podpory formou příspěvku na úhradu úroků z úvěru na technologické a laboratorní zařízení a dopravní prostředky a smlouvu o poskytnutí zvýhodněné záruky na tento úvěr. Na tentýž projekt další smlouvu na poskytnutí záruky na zásoby z programu GARANT. Klient porušuje smlouvu neplacením splátek úvěru, nezajištěním zástavního práva v dohodnuté výši, čerpá úvěr i na jiné výdaje než projektové. ČMZRB hraď úvěrující bance ze záruky za klienta 700 tis. Kč první splátky. Ke dni kontroly klient nezahájil výrobu na novém zařízení. ČMZRB ani za těchto okolností neukončila smluvní vztah uzavřený s klientem a neuplatnila vůči němu sankce včetně vrácení všech poskytnutých finančních prostředků. Navíc ČMZRB uzavřela smlouvu na program GARANT, který není programovou podporou ve smyslu usnesení vlády č. 111, není kombinovatelný s těmito programy a svým účelem, tj. k nákupu zásob, je v rozporu s podmínkami poskytování programové podpory.

Obchodní případ KV 12
Výše státní podpory – 2 871 860 Kč

Na programovou podporu ROZVOJ+REGENE-RACE příspěvkem na úhradu úroků z úvěru uzavřela ČMZRB smlouvu a realizuje plnění přesto, že lokalita

provozování není součástí památkové zóny a nakupovaný objekt je novostavba. Smlouva a podpora v části programu REGENERACE je v rozporu s podmínkami programů schválených usnesením vlády č. 111.

Obchodní případ KV 13
Výše státní podpory – 626 911 Kč

ČMZRБ uzavřela s klientem smlouvu na poskytnutí bankovní záruky v rámci programu GARANT, který není programovou podporou na rok 1993 a podpora je v rozporu s usnesením vlády č. 111.

Obchodní případ KV 14
Výše státní podpory – 512 440 Kč

ČMZRБ uzavřela s klientem smlouvu na podporu příspěvkem na úhradu úroku v rámci programu ROZVOJ+REGENERACE. Oprávněnost účasti programu REGENERACE není doložena ve smyslu podmínek stanovených usnesením vlády č. 111. Tím je podpora v části REGENERACE neopodstatněná.

Obchodní případ KV 15
Výše státní podpory – 2 841 390 Kč

Klient smlouvu na poskytnutí příspěvku k úrokům na úvěr neplní. Termín výstavby motelu nedodržel, objekt je v rozestavěném stavu odprodáván, projekt není realizován. ČMZRБ od smlouvy s klientem odstoupila a nevyvozuje vůči němu sankce vč. vrácení dosud poskytnutých podpor. Jednání ČMZRБ je v rozporu s podmínkami dle usnesení vlády č. 111 a uzavřenými smlouvami na poskytování podpor.

Obchodní případ KV 16
Výše státní podpory – 1 384 440 Kč

Klientem nejsou plněny podmínky smlouvy o poskytnutí programových podpor příspěvkem na úroky z úvěru a zárukou za úvěr ve splácení jak úvěru tak úroku. Projekt není realizován, nejsou plněna dohodnutá nápravná opatření. Je nedostatečně vedena majetková evidence a majetek, který byl převzat novým správcem objektu bez inventarizace, je zároveň součástí zástavy ve prospěch ČMZRБ. Od smluvního vztahu ČMZRБ neustoupila, vůči klientovi neuplatňuje sankce včetně vrácení dosud poskytnutého plnění. Postup ČMZRБ je v rozporu s usnesením vlády č. 111 a uzavřenou smlouvou.

Obchodní případ KV 17
Výše státní podpory – 1 141 679 Kč

Klient porušil podmínky smlouvy s ČMZRБ na poskytnutí příspěvku na splacení úroku z úvěru tím,

že úvěr vyčerpal, od července 1993 předepsané informace v bance o stavu projektu a plnění splátek úroků i úvěru neposkytoval a provoz ve sjednaném termínu nezahájil. ČMZRБ po několikerém odkladu plateb podpory klientu oznámila, že od smlouvy odstoupuje. V rozporu s podmínkami stanovenými usnesením vlády č. 111 i v rozporu se zněním uzavřené smlouvy neuplatnila u klienta vrácení vyplacených částek příspěvku včetně 15 % pokuty z poskytnutého plnění.

Obchodní případ KV 18
Výše státní podpory – 1 001 681 Kč

Klient podle smlouvy uzavřené na příspěvek k úhradě úroku z úvěru stanovenou částku úroku neuhradil, přesto mu ČMZRБ smluvený příspěvek v rozporu s podmínkami smlouvy vyplatila.

Obchodní případ KV 19
Výše státní podpory – 3 679 872 Kč

Klient zásadním způsobem porušil smlouvu uzavřenou s ČMZRБ na poskytnutí příspěvku k úhradě úroku z úvěru tím, že řádně nesplácel poskytnutý úvěr, informace o realizaci projektu a platbě ČMZRБ neposílal a později oznámil, že v podnikatelském záměru nemůže z finančních důvodů pokračovat. Úvěrující banka rozhodla vůči nemovitosti (obchodní středisko) uplatnit zástavní právo. ČMZRБ přesto a v rozporu s podmínkami usnesení vlády ČR č. 111 i vlastní smlouvou smluvní vztah s klientem nezrušila, dosud vyplacený vysoký příspěvek zpět nepožadovala a bez vyvození sankcí pouze odložila dosud nerealizované příspěvky na další smluvní termín ve IV. čtvrtletí 1994.

Obchodní případ KV 20
Výše státní podpory – 895 836 Kč

Smlouvou uzavřenou s klientem se ČMZRБ zavázala k poskytnutí cenově zvýhodněné bankovní záruky na úvěr s podmínkou uzavření zástavního práva na veškerou výrobní technologii zakoupenou z úvěru. Klient ve stanoveném termínu ani dosud podmínku, ke které se zavázal, přes urgence ČMZRБ nesplnil. ČMZRБ neuplatnila podle článku VII uzavřené smlouvy oprávněnost smluvní pokuty ve výši 0,01 % z hodnoty záruky za každý den z prodlení a po poskytnutí jednoměsíční lhůty pokutu ve výši 1 250 000,- Kč. Naopak uzavřela s tímtož klientem smlouvu o poskytnutí programové podpory příspěvkem na úhradu úroku z úvěru. Smluvní podmínky klient opět nedodržíje. ČMZRБ pouze pozastavila vyplácení příspěvků na další období. Postupem ČMZRБ v těchto případech jsou porušovány podmínky stanovené usnesením vlády č. 111, vnitřními prováděcími předpisy ČMZRБ a zněním uzavřené smlouvy.

Obchodní případ KV 21
Výše státní podpory – 8 480 650 Kč

Klient neplní podmínky uzavřené smlouvy na příspěvek k úhradě úroků z úvěru. Řádně nesplácí úvěr, nedoložil platbu úroků ve stanovených částkách a termínech, nepředložil bance kopii daňového přiznání a informace o stavu realizace projektu. ČMZRB přesto, že nesplnil zásadní podmínky pro vyplacení příspěvku, klientovi podporu vyplatila, informace se nedomáhala, kontrolu u klienta ani neuskutečnila. Tím i ČMZRB porušila ustanovení uzavřené smlouvy a vnitřní metodický předpis o postupu svých pracovníků při poskytování obchodních služeb.

Obchodní případ KV 22
Výše státní podpory – 12 650 051 Kč

ČMZRB uzavřela s klientem smlouvu o podpoře ve formě příspěvku na úhradu úroku přesto, že klient neměl regulérní stavební projekt odpovídající navrženému podnikatelskému záměru a neměl náklady na rekonstrukci uvedené v žádosti o programovou podporu ničím podložené. ČMZRB jednala v rozporu se všeobecnými podmínkami pro poskytování podpor schválenými usnesením vlády č. 111, kterými se stanoví, že podpora se poskytuje na realizaci konkrétního jasně formulovaného podnikatelského projektu, který je z finančního i věcného hlediska jednoznačně vymezen. Později uzavřenou smlouvou na rekonstrukci vznikl mezi skutečně sjednanou cenou, a cenou, na kterou byla požadována podpora, rozdíl 10,7 mil. Kč. Na využití této částky nebyla klientem doložena specifikace. To, že klient čerpal úvěr na účely v projektu nedoložené a ČMZRB přesto do podpory zahrnuté, je v rozporu s obecnými podmínkami schválenými usnesením vlády č. 111. Zároveň byl porušen článek II/C smlouvy o podpoře, který stanoví, že klient používá prvotní úvěr výlučně k financování podporovaného projektu. Přesto ČMZRB realizovala podpory ve výši a termínech původní dohody.

Obchodní případ KV 23
Výše státní podpory – 308 821 Kč

Klient neplní podmínky smlouvy o poskytnutí programové podpory tím, že k datu 31. 8. 1993 ani dosud nepředložil kolaudační rozhodnutí, provoz k uvedenému datu nezahájil a nová pracovní místa nevytvořil. Přestože klient neplní věcné podmínky smlouvy, byly mu vypláceny příspěvky k úhradě úroku z úvěru. ČMZRB tím porušila ustanovení článku II smlouvy o podmínkách poskytování podpory.

Obchodní případ KV 24
Výše státní podpory – 785 283 Kč

Klient závažným způsobem porušuje podmínky uzavřené smlouvy na programovou podporu příspěvku

k úhradě úroku, a to tím že neprovozuje projekt prostřednictvím sdružení, a tuto skutečnost včas neoznámil. Nesplácí žádné splátky z úvěru. Podporovaným projektem mělo být vybudování nestandardního zdravotnického zařízení - soukromého sanatoria. Přestože je sanatorium od července 1993 provozováno, nebyl ani v době kontroly předložen doklad, že by pro toto zařízení bylo vydáno rozhodnutí o registraci nestátního zdravotnického zařízení podle § 8 a 11 odst. 1 zákona č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních. Provozovatelka a majitelka objektu nemá k léčebné nebo rehabilitační činnosti oprávnění. Přes uvedené zjištěné nedostatky a porušení specificky platných předpisů ČMZRB nadále poskytuje i v rozporu s článkem II smlouvy sjednanou podporu.

Obchodní případ KV 25
Výše státní podpory – 1 485 000 Kč

Klient porušil závazky stanovené v článku II/1, 2 smlouvy o poskytnutí finančních příspěvků k úhradě úroku a závazky stanovené v článku III/1 smlouvy o poskytnutí bankovní záruky tím, že nedodržel a nezajistil parametry podnikatelského projektu, na jehož financování byl zaručován úvěr se zvýhodněním poskytnut. Prodal část z úvěru pořízené technologie, která měla vyprodukovat více jak 50 % objemu výroby a usiluje zároveň o prodej vybudovaných kapacit. ČMZRB neuplatnila za výše uvedená porušení sankce stanovené v článku II/6 a v článku III/1 smluv o poskytnutí finančních příspěvků k úhradě úroku (tj. vrátit vyplacený finanční příspěvek a uhradit smluvní pokutu ve výši 10 % z vyplacené částky, respektive odstoupit od smlouvy). Rovněž neuplatnila sankce stanovené v článku III/2 smlouvy o poskytnutí bankovní záruky (tj. uhradit smluvní pokutu ve výši 5 % záruky). ČMZRB v době kontroly pokračuje v účasti na obchodním případě, přesto že došlo jednostrannými změnami v úvěrové smlouvě k porušení článku III/1d záruční listiny, a tím uvedená smlouva pozbyla právní účinnost. ČMZRB 1. 10. 1993 vypověděla úvěrující bance a klientovi smlouvu o poskytnutí záruky, ale v lednu 1994 účinnost záruky v plném rozsahu obnovila.

Obchodní případ KV 26
Výše státní podpory – 499 431 Kč

Za rok 1993 klient vykázal ztrátu v hospodaření. Není schopen zajistit podnikatelský projekt a dne 26. 5. 1994 sdělil, že se zaměří na provoz obchodu (prodejna potravin) v koupené nemovitosti s komerčním využitím ostatních prostorů. Původně smlouvou podporovaný záměr (výroba rozvaděčů, průmyslových armatur, stavebních dílců) je postupně měněn na doplňkový. Dochází tím k zásadnímu porušení schváleného projektu i účelu, pro které byly programové podpory schváleny. Klient svým jednáním porušil

článek II/b, c, d smlouvy o poskytnutí cenového zvýhodnění tím, že nespĺácí řádně prvotní úvěr včetně úroku, nepoužívá prvotní úvěr výlučně k financování podporovaného projektu a neuskutečňuje tento projekt. Dále porušil článek V/d smlouvy o zřízení zástavního práva, neboť nezřídil do 30. 12. 1993 ve prospěch ČMZRB vinkulaci plnění z pojistné smlouvy. ČMZRB neuplatnila k termínu kontroly právo dle článku V/1 smlouvy cenového zvýhodnění odstoupit od smlouvy pro nedodržení stanovených podmínek; neuplatnila ani sankce stanovené článkem V/4 téže smlouvy, tj. s okamžitou platností zastavit poskytovanou podporu. Naopak při kontrole u klienta dne 9. 6. 1994 bylo zjištěno, že dopisem ze dne 22. 3. 1994 č. j. 111/429/94 doporučila ČMZRB klientovi souhlasit s přefazováním jeho původní žádosti o příspěvek k úhradě úroku do programů vyhlášeným pro rok 1994.

Obchodní případ KV 27

Výše státní podpory – 850 263 Kč

Klient svým jednáním porušuje čl. II/b, e, smlouvy tím, že nespĺácí řádně prvotní úvěr včetně úroků a nezasílá ČMZRB v rozsahu stanoveném smlouvou a ve stanovených termínech požadované informace. Dále porušuje čl. I/1 písm. b záruční listiny, čl. I/2 písm. b smlouvy o poskytnutí bankovní záruky a čl. VII/1a téže smlouvy tím, že nezřídil ve prospěch ČMZRB zástavní právo, přičemž Katastrální úřad pro Prahu-východ dne 23. 11. 1993 svým rozhodnutím odmítá vklad zástavního práva do katastru nemovitostí, protože zástavce není vlastníkem zastavované nemovitosti. Klient nenaplnuje počet nových pracovních míst, má výrazně nižší tvorbu tržeb, vyšší nákladovost, nulovou tvorbu zisku při vzrůstajícím trendu zadluženosti. ČMZRB, ač je jí situace známa (kontrola 15. 4. 1994), neuplatnila pro výše uvedená porušení sankce vůči klientovi včetně ukončení platnosti uzavřených smluv.

Výše finančních závazků ČMZRB ze státních prostředků na uzavřené smlouvy u uvedených obchodních případů činí 51 035 158 Kč.

Kontrolní zjištění jsou závažná v případech, kdy dochází k negativním změnám v hospodaření u podnikatele (uživatelé státní programové pomoci) anebo k podstatným změnám účelu, na který byla programová podpora schválena a finanční pomoc klientem čerpána. (To je v případech, kdy je zmařen nejen účel smlouvy ve smyslu § 356 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., ale i smysl a cíl podpory malého a středního podnikání ve smyslu zákona ČNR č. 299/1992 Sb. Přitom základním kritériem stanoveným pro poskytnutí podpory u všech schválených a vyhlášených programů je rentabilita podnikatelského záměru při jeho realizaci.)

Vyhodnocení:

Nedostatky ve využívání finančních prostředků na podporu rozvoje malého a středního podnikání za rok 1993 jsou podle kontrolních zjištění důsledkem uplatňování odchylných postupů ČMZRB od schválených zásad a programových kritérií a systémovými nedostatky v řízení, usměrňování a financování tohoto procesu.

Z kontrolních zjištění vyplynulo:

- pro vyúčtování finančních prostředků na programové podpory roku 1993 ze zdrojů, které nejsou součástí státního rozpočtu, nebyl stanoven průkazný režim. Ve smlouvách o uvolnění těchto prostředků mezi FNM ČR, MH ČR a ČMZRB nebylo účetní vypořádání ani požadováno. To umožnilo ČMZRB nakládat s nimi s nedostatky, které byly kontrolou konstatovány, včetně vykázaného rozporného vyhodnocení skutečného čerpání disponibilních finančních zdrojů a jejich nesprávného použití též na podpory, které nebyly schváleny na rok 1993;
- kromě dílčích písemných zpráv a ročního vyhodnocení nebyla provedena finanční (účetní) ani jiná kontrola realizace podpor ze strany MH jako zadavatele vládou schválených programů. MH ani neověřovalo správnost vykazovaných údajů ze strany ČMZRB;
- jednotlivé účty zavedené ČMZRB pro programové podpory jsou součástí celkového účetnictví banky a nejsou uzavřeny samostatným účetním okruhem. Problematická průkaznost ve vztahu k zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví, je konstatována i nezávislým účetním auditem. Specifickým problémem je průkaznost účtu č. 29001 s kumulací jiných prostředků, než cenového zvýhodnění;
- dlouhodobějším odkladem plateb nebo rozhodnutí o odstoupení od smluv v důsledku jejich neplnění ze strany klientů dochází ke snižování objemu disponibilních prostředků pro další možné použití;
- pro využití finančních prostředků na rok 1993 nebyly stanoveny priority jednotlivých programů nebo limity, které by usměrňovaly žádaným způsobem rozvoj malého a středního podnikání. Je potřebné upřesnit rozsah a obsah podporovaných oborů podnikání tak, aby bylo omezeno neefektivní využívání vyčleněných zdrojů;
- kontrola průběhu a realizace podnikatelských projektů klientů ze strany ČMZRB je prováděna nedostatečně. ČMZRB jen sporadicky sleduje plnění základních externích smluv, na jejichž základě byly uzavřeny následné smlouvy a poskytnuty programové podpory. V souvislosti s tím je vhodné zvážit, zda by ČMZRB neměla zajišťovat pouze bankovní činnost a účetní operace obchodních případů, o nichž rozhodne jiný, odborný orgán nebo zmocněná organizace (jako např. u programu ENERGETIKA). Mimo pozitivní odborně věcný přínos by se zkvalitnil i přehled o účelovém čerpání a kontrola využití státních prostředků.